

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Melefallet AS
Mele Strondelene
4745 BYGLAND

Vår dato: 16.11.2015
Vår ref.: 201500861-27
Arkiv: 312 / 021.D6Z
Deres dato: 25.02.2015
Deres ref.: Geir Skjevra

Saksbehandler:
Kristine Naas

Melefallet AS – Søknad om tillatelse til Melefallet II småkraftverk i Bygland kommune i Aust-Agder – oversendelse av NVEs vedtak

Vi viser til søknad datert 25.02.2015 om tillatelse til bygging av Melefallet II kraftverk.

NVE mener at en ev. bygging av Melefallet II kraftverk vel medføre svært store inngrep i en bekkeløftlokaltet med regional verdi. De negative konsekvensene er av varig karakter og vi kan ikke finne at avbøtende tiltak er tilstrekkelige. Vi mener derfor at kriteriene i vannressursloven § 25; «Konsesjon kan bare gis hvis fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet», ikke er oppfylt. NVE gir ikke tillatelse etter vannressursloven § 8 for bygging av Melefallet II.

Denne søknaden har vært på felles høring med 6 andre søknader om småkraftverk i Setesdal («Otrapakka»). NVE mottok 09.08.2015 (revidert 17.08.2015) et alternativ for en større utvidelse av Melefallet II kraftverk. Denne har ikke vært på høring ennå, men er under forberedelse til høring. Når NVE nå har kommet fram til at den opprinnelige søknaden avslås, faller mye av grunnlaget for dette alternativet bort. For å spare søker, forvaltningen og NVE for unødig tidsbruk og kostnader, har vi derfor valgt å sende vedtak i saken umiddelbart, uten å vente på vedtak i de øvrige 6 småkraftsakene i «Otrapakka».

Søknaden

Melefallet AS søker om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å utvide eksisterende kraftverk, Melefallet minikraft, og bygge Melefallet II kraftverk i Bygland kommune i Aust-Agder fylke. Planene innebærer at rørtraseen forlenges med 1080 m. Eksisterende dam lenger ned i vassdraget rives, og det bygges et nytt inntak av typen Coanda på kote 279. Videre er det planlagt å bygge på eksisterende kraftstasjon på kote 204. Brutto fallhøyde blir dermed 75 m.

Kraftverkets forventede produksjon er beregnet til ca. 4 GWh/år med en installert effekt på 1,6 MW. Maksimal slukeevne er planlagt til 2,47 m³/s. Til sammenligning er middelvannføringen på strekningen beregnet til 0,99 m³/s. Det er søkt om å slippe en minstevannføring på 30 l/s hele året. Restfeltet vil bidra med i gjennomsnitt ca. 18 l/s nede ved kraftstasjonen.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Om søker

Melefallet AS (org.nr. 976 537 300) ble opprettet i 1997 og har drevet det eksisterende kraftverket i Meleåni siden da. Selskapet er eid av Birgit Skjevraak og Geir Skjevraak.

Høring

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse samtidig med 6 andre søknader om å bygge småkraftverk i Bykle, Valle og Bygland kommuner. NVE var på befaring i området den 09.09.2015 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen og grunneiere. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentar.

I det følgende vil NVE gi en oppsummering av de uttalelsene som har kommet inn. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og på sakens side på NVEs nettsider (www.NVE.no/vannkraft).

Bygland kommune er positive til tiltaket, men påpeker at inngrepet må gjøres så skånsomt som mulig og at midlertidig ankomstvei i rørgata tilbakeføres slik at terrenget framstår som mest mulig naturlig. De mener NVE bør gi klare retningslinjer for tilbakeføring. Videre har de merknader knyttet til overskuddsmasse og riving av gammel dam, vei mot inntaket og forholda til en MIS-figur i søknaden.

Fylkesmannen i Aust-Agder skriver i sin første høringsuttalelse det kan gis konsesjon til tiltaket, men med vilkår om at det tas hensyn til bekkekløfta i området og nødvendige hensyn for å minimere terrenginngrepene. Generelt varsler de tilleggsmomenter etter befaring (gjelder alle søknadene i «Otrapakka»). De påpeker også at søknadene (alle) er mangelfulle i forhold til vannforskriften og regional plan for vannforvaltning.

Etter befaring har Fylkesmannen sendt en supplerende høringsuttalelse. I denne endrer de standpunkt fordi de nå mener tiltaket vil få negative konsekvenser for bekkekløfta. De peker blant annet på at krevende terreng vil gi stort inngrep og at kløfta er av de mest verdifulle i området.

Statens vegvesen uttaler at

«det er planlagt et mindre tilbygg på eksisterende turbinhus attmed fylkesveg 304 samt riggplass for opplag av bygningsmateriell og utstyr på same side av vegen. Etter vår vurdering vil dette gi unødig mykje kryssing av fylkesvegen i anleggsfasen. Vi ønskjer difor at det blir sett på om det kan etablerast to riggplasser, ein på kvar side av fylkesvegen. Før anleggsarbeida starter opp må det bli søkt om utvida bruk av eksisterande avkjørsler samt dispensasjon frå byggegrensa for tilbygg og riggplass då byggegrensa langs fylkesveg 304 er 30 meter.»

Direktoratet for mineralforvaltning har ingen merknader

Aust-Agder fylkeskommune anbefaler at det gis konsesjon til Melefallet II småkraftverk, men at avbøtende tiltak vurderes.

FNF Agder uttaler at tiltaket vil berøre to viktige verdifulle naturtyper; bekkekløft og bergvegg i Melejuvet, og rik edelløvskog i Strengen/Austmannsvelta. Til tross for at nederste del av juvet allerede er preget av tekniske inngrep, vurderes tiltaket i utredningen til å gi negativ konsekvens for naturtypene, og de kan ikke se at de avbøtende tiltak er tilstrekkelige. Generelt for alle sakene uttaler de at føre-var-prinsippet må tre inn for krypsivproblematikken i området.

Øvrige grunneiere i vassdraget går imot prosjektet fordi de mener en større del av vassdraget bør utnyttes.

NVEs vurdering

I denne saken er det forhold av en slik type og tyngde at de fører til at konsesjonssøknaden må avslås. I det følgende vil NVE drøfte de hensyn som har vært avgjørende for avslaget. Kravet til begrunnelse for vedtak, jf. forvaltningsloven § 25, anses som oppfylt.

I Meleåni er det i regi av bekkekløftprosjektet (Miljødirektoratet og NVE, 2008) gjort undersøkelser av en bekkekløft, Melejuvet. Denne har fått regional verdi (tre stjerner). Det er avgrenset to naturtyper: Rik edelløvskog, verdi B og Bekkekløft og bergvegg, verdi B. Så å si hele røtraseen vil legges nede i bekkekløfta langs elva, og inntaket etableres ved edelløvskogen. I følge søker vil ikke edelløvskogen bli direkte berørt av tiltaket. Det er ikke funnet fuktighetskrevenne arter eller andre kvaliteter knyttet til fuktighet i kløfta. Kløfta har høye bergvegger og fremstår som svært mektig. Det er mye store blokker og ur, og ved lave vannføringer forsvinner elva under denne ura.

Bygland kommune går inn for en utbygging, men påpeker at inngrepet må gjøres så skånsomt som mulig og at midlertidig adkomstvei i røtraseen tilbakeføres slik at terrenget framstår som mest mulig naturlig. De påpeker at det er viktig at en bevarer mest mulig av vegetasjon langs rørgata, og at det legges til rette for at Melejuvet framstår mest mulig urørt etter inngrepet. Fylkesmannen i Aust-Agder mener at tiltaket vil medføre store sår i bekkekløfta og går etter befaring imot at det gis konsesjon. FNF Agder mener tiltaket vil ha negative konsekvenser for naturtypene. Fylkeskommunen går inn for en konsesjon. Øvrige grunneiere mener det må søkes om en større utnyttelse av vassdraget som innbefatter deres eiendommer.

Etter NVEs syn er det i hovedsak det tekniske inngrepet, ved å sprengne ned røtraseen i bekkekløfta som vil ha negative konsekvenser for bekkekløfta. NVE mener at det ikke vil være mulig å anlegge rørgate på en skånsom måte. Tiltaksområdet er preget av store mengder store blokker og ur som må sprenges bort og fraktes ut for å kunne grave ned rørene. Terrenginngrepene vil bli usedvanlig store og skjemmende, og det vil ikke være mulig å gjennomføre en reetablering av naturlig terreng i kløfta, slik kommunen ber om. Inngrepet vil med andre ord være av varig karakter. Vi kan ikke se at det finnes avbøtende tiltak som i tilstrekkelig grad vil kunne kompensere tiltakets konsekvenser for bekkekløfta som en uberørt naturtype med regional verdi. En eventuell utbygging av Melefallet II kraftverk vil etter NVEs mening til en viss grad være i konflikt med de registrerte naturverdiene i bekkekløfta, men vi legger avgjørende vekt på at de terrenginngrepene som planlegges i prosjektet etter vår mening vil bli store og irreversible.

Forholdet til naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-varprinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven § 7 legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. I NVEs vurdering av søknaden om Melefallet II kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 4 og 5 samt §§ 8-10, i tillegg til OEDs retningslinjer for små vannkraftverk (2007).

Den miljøfaglige rapporten som er vedlagt søknaden inneholder konsekvensutredning for biologisk mangfold. Videre er tiltaksområdet undersøkt i forbindelse med bekkekløftprosjektet. NVE har sjekket naturbase og artskart den 13.10.2015 for oppdatert informasjon. NVE mener at kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8 er oppfylt. Dermed kommer ikke føre-var-prinsippet (§ 9) til anvendelse.

NVE har også sett på virkningen fra Melefallet II kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. I Bygland kommune er det registrert tre bekkekløftlokaliteter, inkludert Melejuvet, med regional verdi (tre stjerner). Det er ikke registrert lokaliteter med høyere verdi (fire, fem eller seks stjerner). Det er registrert fem områder med naturtypen bekkekløft med B-verdi. Av disse inngår noen i lokalitetene beskrevet i Bekkekløftprosjektet. Det er med andre ord kun noen få registrerte bekkekløfter i området som har regional eller viktig verdi, og Melejuvet er således blant de mest verdifulle i kommunen. NVE kan ikke finne at de registrerte bekkekløftene er berørt av vannkraftutbygging. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Det er registrert gaupe (VU) og hønsehauk (NT) i området. Dersom hønsehauk hekker kan den bli forstyrret under anleggsarbeid, men vi har ikke tillagt dette vesentlig vekt. Gaupe vil trolig holde seg unna området i anleggstiden, men vi mener dette er av mindre betydning. Vi mener derfor at tiltaket ikke vil være i konflikt med naturmangfoldloven § 5 (forvaltningsmålet for arter).

Siden det ikke er registrert noen trua naturtyper vil tiltaket ikke være i konflikt med naturmangfoldloven § 4. Det er ikke registrert fuktighetskrevede arter i kløfta, og edelløvskogen vil ikke bli direkte berørt ifølge de utredningene som er utført. Terrenginngrepene vil imidlertid ved en ev. utbygging bli svært store og irreversible. Bekkekløfta som helhet vil dermed bli sterkt berørt, og dette vil svekke kløftas verdi som naturtype betydelig.

NVEs konklusjon

NVE mener at en ev. bygging av Melefallet kraftverk vil medføre svært store inngrep i en bekkekløftlokalitet med regional verdi. De negative konsekvensene er av varig karakter og vi kan ikke finne at avbøtende tiltak er tilstrekkelige. Vi mener derfor at kriteriene i vannressursloven § 25; «Konsesjon kan bare gis hvis fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet», ikke er oppfylt. NVE gir ikke tillatelse etter vannressursloven § 8 for bygging av Melefallet II.

Om klage og klagerett

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jamfør forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Alternativ utbyggingsløsning

I alternativ løsning er det planlagt tunnel fra det inntak som er beskrevet og videre opp i elva til annet inntak. Dette vil gi ytterligere inngrep i bekkekløfta. NVE har derfor på grunn av dette avslått søknad om Melefallet II tidlig for at søker ikke skal bruke mer tid og ressurser på den planlagte utvidelsen.

Forskrift om konsekvensutredninger

Tiltaket faller inn under vedlegg III i ny forskrift om konsekvensutredninger, som trådte i kraft 1. januar 2015. Tiltaket har vesentlige virkninger for en naturtype med B-verdi. Vi mener dokumentasjonen gitt i søknad og NVEs befarings i området gjør at kunnskapen om tiltakets konsekvenser for naturtypen er tilstrekkelig til å fatte vedtak.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Aust-Agder fylkeskommune
Bygland kommune
Direktoratet for Mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard
Forum for natur og friluftsliv Agder
Frøyrak Gård DA
Fylkesmannen i Aust-Agder
Melefallet AS v/Geir Skjevraak
Statens vegvesen - Region sør